

Svar på Interpellation av Andréa Hedin (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om vårdinsatser för barn och unga
Dnr KS 2026/469

Det finns flera oklarheter i de påståenden som interpellanten framför. Att vissa granskningar av socialtjänstens arbete har identifierat förbättringsområden, huvudsakligen av administrativ karaktär, är inte detsamma som att det har påvisats brister i själva vården av placerade barn. Tvärtom visar granskningarna att vi delar flera av de utmaningar som finns i övriga landet, inte minst bristen på jour- och familjehem, samtidigt som vi i övrigt står starkt.

Vårt aktiva arbete med placeringsförebyggande insatser, där omfattande öppenvårdsinsatser erbjuds när det är möjligt och lämpligt, ligger i linje med både barnets och familjens bästa samt den evidens som finns på området. Placeringar ska undvikas när det är möjligt, och att vi lyckas väl med detta är en styrka – inte ett problem.

Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att just Moderaterna driver denna kritik, särskilt då de tidigare föreslagit stora nedskärningar i placeringsbudgeten med motiveringen att antalet placeringar borde minska. De förslagen var varken realistiska eller ansvarstagande. Däremot är vår linje, att investera i öppenvårdsinsatser som på ett hållbart sätt minskar behovet av placeringar och andra mer ingripande insatser, både ekonomiskt ansvarsfull, om än först på sikt, och i enlighet med vad forskningen rekommenderar. Det borde rimligen vara något även Moderaterna uppskattar.

Interpellationen innehåller också en rad frågor och dessa besvaras här:

1. Hur ser socialborgarrådet på att Stockholm ger färre insatser per barn än jämförbara storstäder?

Stockholm stad har som helhet en annan socioekonomisk bild än Malmö och Göteborg. Stockholm har en högre genomsnittlig inkomst, högre utbildningsnivå och lägre andel bidragsförsörjda. Stockholm har också en lägre andel barn som lever i ekonomisk utsatthet. De tre städerna är alltså inte helt jämförbara.

2. Hur ser socialborgarrådet på att Stockholms stad i större utsträckning ger öppna insatser än andra storstadskommuner?

Stockholms stad har under lång tid, oavsett politiskt styre, byggt upp en kunskapsbaserad och bred öppenvård, med insatser som sträcker sig från tidiga främjande och förebyggande stöd till intensiva och omfattande behandlingsinsatser. I dag har staden en välutvecklad öppenvård som vårt styre har fortsatt att stärka och bygga ut i egen regi under de senaste åren. Arbetet fortskrider, och öppenvården är i ständig utveckling för att möta barnens och familjernas behov på bästa sätt.

Detta ligger helt i linje med den nya socialtjänstlagens inriktning, där barnets och familjens bästa samt den vetenskapliga evidensen är vägledande.

3. Ser socialborgarrådet att de öppna insatserna riskerar att tränga undan mer omfattande insatser?

Det finns inga situationer där öppna insatser väljs i stället för en placering om en placering bedöms vara det bästa för barnet. Däremot är öppna insatser alltid det första som erbjuds. Om vi genom sådana insatser kan förebygga en placering är det alltid eftersträfvansvärt. Placeringar kan ibland vara nödvändiga, men de innebär också betydande nackdelar för barnet och familjen.

Det finns därför ingen risk att öppna insatser skulle tränga undan placeringar när en placering faktiskt behövs. Socialtjänstens uppdrag är att i första hand erbjuda stöd i öppna former, och öppenvården är uppbyggd som en sammanhängande insatskedja. Insatser kan ges tidigt, förebyggande och främjande på universell nivå; därefter på selektiv nivå när risker identifieras; och ytterst på indikerad nivå när det finns konkret oro för individen. På samtliga nivåer finns öppna insatser att tillgå, vilket utgör socialtjänstens grundläggande arbetssätt.

4. Ser socialborgarrådet att den nya socialtjänstlagen kommer att påverka vilka insatser som ges och när?

Den nya socialtjänstlagen innebär att det blir möjligt att erbjuda fler stödinsatser utan föregående behovsprövning. Staden har redan fattat beslut om ett antal sådana insatser som, utifrån fastställda kriterier, ska kunna ges utan individuell prövning. Exempel på dessa är individuellt föräldraskapsstöd, stödsamtal för barn från 12 år och familjebehandling.

I september kommer ytterligare insatser utan behovsprövning att läggas fram för beslut i socialnämnden, med planerad start den 1

oktober. Den nya socialtjänstlagen bedöms inte förändra vilka behovsprövade insatser som ges eller när de ges. Däremot innebär lagen ett tydligare fokus på att insatserna ska vara kunskapsbaserade – något som ligger helt i linje med det utvecklingsarbete som redan pågår inom stadens öppenvård.

5. Har socialborgarrådet analyserat om det finns barn som skulle behöva mer omfattande insatser men som i dag enbart får öppna insatser?

Öppna insatser kan vara mycket omfattande. De spänner över allt från tidiga främjande och förebyggande stöd till intensiva behandlingsinsatser där familjen och behandlarna har daglig kontakt. I de mest omfattande öppenvårdsinsatserna har staden beredskap dygnet runt för att kunna möta familjernas behov.

I socialtjänstens arbete ingår att kontinuerligt bedöma både behov och möjligheter, bedömningar som också kan förändras över tid. De barn som behöver placeras ska naturligtvis placeras. Men när det finns tillräckliga skyddsfaktorer och utvecklingsmöjligheter i familjen är det alltid där arbetet ska börja.

Stockholm den 2026-05-20

Alexander Ojanne